

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА

БНБ-17012/08-02-2022

УТВЪРДИЛ: (подпис)

НИНА СТОЯНОВА
ПОДУПРАВИТЕЛ
РЪКОВОДЕЩ
УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“

УКАЗАНИЕ

ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО И РЕДА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА
БНБ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СТАТИСТИКА НА ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ И
ПЕНСИООННООСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА

февруари 2022 г.

ГЛАВА ПЪРВА

Общи положения

Чл. 1. Настоящото указание определя съдържанието, реда, методологическите и техническите изисквания за попълването и предоставянето на статистическите форми, които местните лица по чл. 4 (т. 4 – 5) наричани по-долу „отчетните единици“ по Наредба № 17 на БНБ за паричната и лихвената статистика и статистиката на финансовите сметки (Наредбата) предоставят на БНБ за целите на съставянето на статистика на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества и за статистика на тримесечните финансови сметки.

Чл. 2. Получената по реда на Наредбата и настоящото указание статистическа информация се обработва и разпространява от дирекция “Статистика” в съответствие с Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка (и съответните изменения), чиито изисквания се отнасят и до националните централни банки от Европейската система на централните банки (ЕСЦБ).

ГЛАВА ВТОРА

Обхват на статистика на пенсионните фондове (ПФ) и пенсионноосигурителните дружества (ПОД)

Чл. 3. Отчетните единици предоставят информация за балансово отчитаните показатели и свързаните с тях финансови потоци (прекласификации). Докладват се и ограничен набор небалансови показатели.

ГЛАВА ТРЕТА

Методологически изисквания за отчитане на информацията

Чл. 4. (1) Отчетните единици предоставят данни за балансовите показатели от актива и пасива, в съответните структури по инструмент, институционален сектор и резидентност на контрагента, матуритет и валута.

(2) По отношение на инструментите, в обхвата на статистиката се включват следните основни показатели, в зависимост от тяхната релевантност към дейността на отчетните единици: *каса, депозити, репосделки (вкл. кредити), дългови ценни книжа (притежавани), акции/дялове на фондове на паричния пазар, акции/дялове на инвестиционни фондове, акции и*

*Указание за определяне на съдържанието и реда за предоставяне на информация на БНБ
за статистиката на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества*

други капиталови инструменти, други активи/пасиви, нефинансови активи, презастрахователни възстановявания, пенсионни права и задължения по права, различни от пенсионни права, капитал и резерви и специализирани резерви. За част от тях се изисква по-подробна детайлизация, в съответствие с *Приложение 1 Методологически изисквания за съставяне на статистика на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества* към настоящото указание.

(3) Финансовите активи и пасиви на отчетните единици се представят в структура по резидентност и сектор на институционалната единица - насрещна страна по сделката. Класификацията по сектор и резидентност се извършва съгласно инструкциите и дефинициите в *Секторен класификатор на институционалните единици* и списъците на избрани институционални единици, поддържани във връзка с тяхната секторизация.

(4) За целите на статистика на ПФ и ПОД, нерезидентният сектор се отчита и с детайлно разпределение по държави, принадлежащи към: Еврозоната, ЕС, Извън еврозоната и Други държави и международни организации. Отделно се идентифицират и отношенията с някои наднационални институции.

(5) Финансовите активи и пасиви се представят според *първоначално договорения им срок до падеж*. *Първоначално договореният срок на инструмента* представлява периода от момента на неговото договаряне/емитиране до датата на пълното му погасяване/падежиране.

(6) Инструментите се отчитат в следната структура по валути: лева, евро, щатски долар, британски паундове, японски йени, швейцарски франкове, шведски крони, датски крони и други валути.

Чл. 5. По отношение на небалансовите показатели се предоставя информация за брой членове на пенсионни схеми със съответната детайлност.

Чл. 6. Дефинициите и обхвата на балансовите и небалансовите показатели са описани подробно в *Приложение 1 Методологически изисквания за съставяне на статистика на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества* към настоящото указание.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Общи изисквания към данните за статистика на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества

Чл. 7. При предоставяне на данните, отчетните единици спазват следните общи изисквания:

1. Задължени да предоставят информация за пенсионните фондове по настоящите указания са пенсионноосигурителните дружества. Пенсионноосигурителното дружество предоставя изискваните форми поотделно за всеки пенсионен фонд, който управлява, както и отчетната форма с балансова информация само за себе си.

2. Всички отчетни форми се изготвят в хиляди лева, в цели числа (без десетичен разделител или дробна част). Докладват се само стойности, които след закръгление в хиляди лева са по-големи или равни на 1.

3. Финансовите активи и пасиви се отчитат на брутна база. Не се допуска нетирането им с други активи или пасиви.

4. Депозитите и кредитите, касата и другите активи/пасиви (с изключение на деривати) се посочват по номинална стойност. За останалите инструменти е препоръчително отчитането по пазарна или близка до нея стойност.

5. Начислените лихви, по всички показатели различни от притежаваните ценни книжа, се посочват отделно от инструмента, за който се отнасят. Те се отчитат като други активи/пасиви.

6. Отчитането на финансовите активи/пасиви в баланса и свързаните с тях прекласификации, се извършва към датата на сетълмент (момента на прехвърлянето на съответния актив/пасив, т.е. на възможността да бъдат упражнени правата върху него).

7. За целите на статистиката на ПФ и ПОД не се допуска предоставянето на информация на консолидирана основа с дъщерни предприятия и/или клонове на отчетната единица в чужбина, като взаимоотношенията с тях се отчитат според тяхната резидентност и секторна принадлежност.

ГЛАВА ПЕТА

Отчетни форми

Чл. 8. (1) Отчетните единици предоставят отчетните форми в съответствие с *Приложение 1 Методологически изисквания за съставяне на статистиката на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества*, където са описани отчетните правила и особеностите за попълването им.

(2) Комплектът тримесечни отчетни форми за салда за ПФ включва:

Указание за определяне на съдържанието и реда за предоставяне на информация на БНБ за статистиката на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества

1. Секторен тримесечен баланс (PF_Q_Stocks) [S]
2. Прекласификации към Секторен тримесечен баланс на ПФ (PF_Q_Stocks) [R]
3. Начислени лихви (PF_Q_Accr_Interest) [S]
4. Географско разпределение на нерезидентния сектор (PF_Q_Country_2018) [S]
5. Прекласификация към Географско разпределение на нерезидентния сектор (PF_Q_Country_2018) [R]

(3) С годишна честота се предоставя отчетна форма за ПФ: Брой членове на пенсионни схеми (PF_A_Members) [S]

(4) ПОД предоставят тримесечна отчетна форма: Секторен тримесечен баланс на ПОД (POD_Q_Stocks) [S]

Чл. 9. Предоставянето на отчетните форми по чл. 8 е задължително, независимо дали в рамките на отчетния период има събития, които да се отразят в нея или не.

ГЛАВА ШЕСТА

Предоставяне на информацията

Чл. 10. (1) Информацията по настоящото указание се предоставя в БНБ, управление „Банково“, дирекция „Статистика“, отдел „Парична и финансова статистика“ чрез разработената в БНБ „Информационна система за паричната статистика“ (ИСПС).

(2) Предоставянето на информация се извършва от законни представители или упълномощени служители, чрез валидно Квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП). За управление на достъпа до портала за подаване на данни в ИСПС от пенсионните дружества и пенсионноосигурителните дружества се използват подадените заявления за достъп в Интегрираната статистическа информационна система (ИСИС) на БНБ.

(3) В случай, че няма вече предоставен достъп до ИСИС, преди първото подаване на данни, съответните служители подават заявление за предоставяне на достъп до ИСИС по електронен път през системата. В заявленията в ИСИС, точка II, подточка „Достъп до отчетни форми по чл. 42 от Закона на БНБ и чл. 8 и чл. 10 от Валутния закон от следния тип“ се избира входна форма, наречена „Входни форми за ДФИ“. При наличие на пълен достъп до отчетни форми, упълномощеният служител получава възможност за достъп до „Публичен портал за подаване на данни от ДФИ в ИСПС“ (Портала), дори и ако този пълен достъп е получен със заявление, подадено и одобрено в ИСИС преди въвеждане на Портала на ИСПС в експлоатация.

(4) Достъпът до ИСИС е извършват съгласно *Указание за предоставяне на статистическа информация на БНБ по електронен път чрез Интегрирана статистическа информационна система (ИСИС) на БНБ.*

(5) Подадените по ал. 3 документи се обработват от служители на БНБ в срок от 5 (пет) работни дни от получаването им в БНБ.

(6) При подаване на файлове с данни в Портала, те трябва да бъдат подписани с електронен подпис.

(7) За подаване на данните в ИСПС се поддържа само един формат на файл – Excel шаблон, който се изтегля от Портала. Контролът на информацията се извършва съгласно *Техническо ръководство за кодиране, контрол и трансфер на статистическа информацията в ИСПС от ДФИ.*

ГЛАВА СЕДМА

Изисквания към отчетните единици по отношение на управлението и контрола на данните

Чл. 11. (1) Отчетните единици осигуряват, че предоставянето на входящи данни се извършва по независим и безпристрастен начин и не е повлияно от съществуващи или потенциални конфликти на интереси, и въвеждат и поддържат ефективни системи и механизми за контрол, с които да гарантират целостта, достоверността и надеждността на всички предоставени данни по настоящото указание.

(2) За целите на ал. 1, отчетните единици приемат вътрешни правила, с които установяват:

1. процедура по предоставянето на данни, одобрена от управителния орган на отчетната единица. Процедурата следва да съдържа и предвидени действия по предоставянето на данните на БНБ в случай на извънредни обстоятелства;

2. механизми за контрол във връзка с това кой може да предоставя входящи данни, който да включва определяне на лицата, податели на входящи данни, както и алтернативни лица, поемащи тези функции, в случай че подателят на данни отсъства планирано или поради извънредни обстоятелства;

3. процедура за наблюдение и контрол на процеса на изпращане на данни, гарантираща навременното изпращане на достоверни и точни данни;

Указание за определяне на съдържанието и реда за предоставяне на информация на БНБ за статистиката на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества

4. процедури и механизми за ефективно събиране на първичните данни и тяхното организиране в информационните системи на отчетните единици, които да позволяват навременното предаване на пълна, точна и достоверна статистическа информация.

(3) Отчетните единици осигуряват, че лицата, отговорни за подаването на входящите данни притежават необходимите знания и опит относно детайлите по данните, както и относно всички елементи и етапи от процеса по предоставяне на входящите данни.

(4) Отчетните единици въвеждат механизми и системи за съхраняването за подходящ срок на предоставените входящи данни, както и на данните за комуникацията и съобщенията във връзка с предоставянето на входящи данни.

(5) Предоставяните данни и прилаганите механизми и процедури по ал. 2 – 4 подлежат на периодичен вътрешен преглед от отчетната единица.

(6) БНБ може да изисква да ѝ бъдат предоставяни вътрешните правила по този член, както и да прави препоръки за тяхното подобряване.

Чл. 12. При предоставянето на данните на БНБ, подателите им осигуряват, че:

1. отчетните форми съдържат вярна и пълна информация и отговарят на определенията и изискванията от настоящото указание;

2. отчетните форми се подават своевременно и в рамките на сроковете, определени съгласно Наредба № 17 на БНБ;

3. отчетните форми се изготвят и подават съгласно методологическите и техническите изисквания, определени в настоящото указание;

4. в случай на констатирани грешки, промени и несъответствия в предоставените входящи данни предоставят коригирани входящи данни;

5. достъпът до Системата се осъществява само от оторизираните за това лица, при спазване на съответните мерки за сигурност.

Заключителни разпоредби

§ 1. Неразделна част от настоящото Указание са:

1. *Приложение 1 Методологически изисквания за съставяне на статистика на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества.*
2. *Отчетните форми - (PFs_quarterly.xls, PFs_annual.xls и POD_quarterly.xls)*

Указание за определяне на съдържанието и реда за предоставяне на информация на БНБ за статистиката на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества

3. Техническо ръководство за кодиране, контрол и трансфер на статистическа информацията в ИСПС от ДФИ.

4. Секторен класификатор на институционалните единици.

§ 2. Настоящото Указание е съобразено със следните нормативни документи и статистически стандарти:

- Регламент (ЕС) 231/2018 на Европейската централна банка от 26 януари 2018 относно изискванията за статистическа отчетност за пенсионните фондове (ЕЦБ//2018/2);
- Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка, изменен с Регламент (ЕО) № 951/2009 на Съвета от 9 октомври 2009;
- Европейската система от национални и регионални сметки, ревизия 2010 г. (ЕСС 2010);
- Закон за счетоводството;
- Валутен закон;
- Закон за електронното управление;
- Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги;
- Закон за електронната идентификация;
- Закон за защита на личните данни;

§ 3. Настоящото Указание е утвърдено от подуправителя, ръководещ управление „Банково“, на основание чл. 25, ал. 1 от Наредба № 17 на БНБ от 29 март 2018 г. за паричната и лихвената статистика на финансовите сметки.

Приложение 1

**Методологически изисквания за съставяне на статистиката на
пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества**

I. Общи положения

За статистически цели пенсионните фондове (ПФ) и пенсионноосигурителните дружества (ПОД) предоставят следните типове данни: салда и прекласификации. Данните за салдата се отнасят до размера на активите и пасивите към края на отчетния период. Данните за прекласификации представят промените, настъпили в стойността на балансовите позиции през отчетния период, които не се дължат на реални трансакции, а са свързани с промени в състава и структурата на съвкупността от отчетни единици, методологически промени в класификацията на финансовите инструменти и на контрагентите по финансови операции или промени в статистическите дефиниции, корекции на допуснати грешки и др.

В следващите точки са описани обхвата, отчетните правила и особености за попълване на съответните отчетни форми за ПФ и ПОД.

II. Отчетна форма „Секторен тримесечен баланс“ на ПФ

Отчетната форма представя информация за балансовите активи и пасиви на ПФ с разпределение по инструмент, резидентност, сектор, матуритет и валута, с тримесечна честота.

Актив

- 1. Каса.** Посочва се левовата равностойност на паричните средства, които отчетните единици притежават в наличност към края на отчетния период.
- 2. Депозити.** Обхваща овърнайт депозитите, депозитите с договорен матуритет и депозитите, договорени за ползване след предизвестие. Те се отчитат по номинална стойност, без да се включват начислените по тях лихви. Начислените лихви се посочват в показател *Други активи*.

- ✓ Овърнйт-депозити - Състоят се от депозити до 1 ден и безсрочни прехвърляеми депозити, както следва:
 - *депозити до 1 ден* - непрехвърляеми депозити, които могат да се превърнат в брой без каквато и да е санкция или ограничение, в работния ден следващ този, в който депозитът е направен;
 - *безсрочни депозити* - прехвърляеми депозити, които могат незабавно да бъдат изплатени в наличност и/или суми по тях да бъдат преведени въз основа на банково нареждане, чек, дебитна операция и други подобни средства, без ограничения или санкции. Включват средства по разплащателни сметки, както и депозити, открити без договорен срок за теглене.
- ✓ Депозити с договорен матуритет - Това са депозити, които не са незабавно на разположение, тъй като имат договорен срок или други ограничения при ползването им. Тези депозити не могат да се използват за извършване на плащания и не са конвертируеми в пари в брой без значимо ограничение или санкция.
- ✓ Депозити, договорени за ползване след предизвестие - Това са непрехвърляеми депозити без договорен матуритет, които не могат да бъдат изплащани в пари в наличност без период на предизвестие. Тук се включват:
 - непрехвърляеми депозити без определен матуритет, които не могат да бъдат конвертирани в пари в брой без период на предизвестие. Конвертирането в пари в брой не е възможно или е възможно преди срока на предизвестieto, но с някаква санкция;
 - непрехвърляеми депозити, които са с фиксиран матуритет, но конвертирането им в пари в брой преди настъпването на матуритета им е възможно само срещу предизвестие.

Депозитите, с договорен матуритет и тези, договорени с предизвестие е отчитат общо.

3. **Репа (вкл. Кредити)** - *Репо-сделка* е сделка, при която има покупка на ценни книжа при споразумение купувачът да продаде ценните книжа на първоначалния продавач на бъдеща дата по определена цена. Репо-сделките по принцип са краткосрочни инструменти и са свързани с управлението на краткосрочната ликвидност и представляват предоставените от отчетната единица парични средства по споразумения с твърд ангажимент за обратно изкупуване, които са обезпечени с ценни книжа, включително вътрешно-груповите репо-сделки. Включват се и: а) суми, предоставени срещу ценни книжа, прехвърлени временно на трето лице под формата на отдадени на

кредит ценни книжа срещу парично обезпечение (securities lending against cash collateral) и б) суми, предоставени срещу ценни книжа, прехвърлени временно на трето лице под формата на споразумение за продажба/обратно изкупуване (sale/buy-back agreement).

Кредитите са вземания на отчетните единици от кредитополучателите по главници при дадени назаем средства, включително такива вземания, прехвърлени им от трети лица. Кредитите обикновено се оформят с непрехвърляем документ (договор) и носят доход под формата на лихва. Кредитите се отчитат по номинална стойност – главницата преди изваждане на провизиите, без начислените лихви и без да са взети предвид таксите. Провизиите по предоставените кредити се отчитат в показател *Други пасиви*, а начислените лихви и такси се отчитат в показател *Други активи*.

- 4. Дългови ценни книжа** - Включват се притежаваните ценните книжа, отговарящи едновременно на следните условия: да са търгуеми прехвърляеми права; да не осигуряват на притежателите им права на собственост върху предприятието-емитент; да дават на притежателя им безусловно право на фиксиран или договорно определен доход под формата на купонни плащания и/или изплащане на фиксирана сума на определени дати или започваща от дата, определена при емисията.

Обхващат:

- облигации
- вземания по подчинен срочен дълг, издаден под формата на ценни книжа;
- облигации, издадени в резултат на секюритизация на финансови активи;
- търговски ценни книжа, които са търгуеми.
- банкови и собствени акцепти, които могат да бъдат търгувани и се търгуват на регулирани вторични пазари;
- компенсаторни инструменти;
- други подобни търгуеми ценни книжа.

Дългови ценните книжа се отчитат:

- общо за резиденти и нерезиденти, без допълнително секторно и валутно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен тримесечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните дългови инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във *Форма DR*. *Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл* (по чл.9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр.

Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие;

- 5. Акции/дялове на фондове на паричния пазар** - В показателя се включват държаните акции/дялове, емитирани от фондове на паричния пазар, както са определени в член 2 от Регламент (ЕС) № 1071/2013 (ЕЦБ/2013/33).

Акции/дялове на фондове на паричния пазар се отчитат:

- общо за резиденти и нерезиденти, без допълнително секторно и валутно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен тримесечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във *Форма DR. Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл* (по чл.9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие;

- 6. Акции/дялове на инвестиционни фондове** - Притежаваните акции/дялове, които са емитирани от инвестиционни фондове, които са колективни инвестиционни предприятия, инвестиращи във финансови и/или нефинансови активи, доколкото целта е инвестирането на капитал, привлечен чрез публично предлагане и както са определени в член 1 от Регламент (ЕС) № 1073/2013 (ЕЦБ/2013/38).

Акции/дялове на инвестиционни фондове се отчитат:

- общо за резиденти и нерезиденти, без допълнително секторно и валутно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен месечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във *Форма DR. Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл* (по чл.9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие. Въз основа на информация от статистика на ценните книжа, се извършва допълнителна обработка на данните за получаване на разпределение на показателя според инвестиционната политика на инвестиционния фонд.

- 7. Акции и други капиталови инструменти** - Активи, осигуряващи на притежателя им дял в капитала на предприятието и права на собственост – право на участие в

управлението му, право за получаване на доходи и право на ликвидационен дял в случай на ликвидация. Обикновено са издадени под формата на акции, дялове, депозитарни разписки или други подобни документи. Отчитат се с разпределение на котиран, некотиран и други капиталови инструменти. *Котиран* са акциите, които се търгуват на официална фондова борса или друга форма на вторичен пазар. *Некотиран* са акциите, които не са котиран на официален пазар. *Други капиталови инструменти* включват всички останали капиталови инструменти, различни от акции, които не попадат в обхвата на котираните и некотираните акции напр. такива, които са издадени от компании, учредени под формата на дружества с ограничена отговорност или кооперации, капиталови инструменти в чуждестранни клонове и др.

Отчитат се както следва:

- за *котиран* и *некотиран* акции - общо за резиденти и нерезиденти, без допълнително секторно и валутно разпределение - стойностите, подадени във форма „Секторен тримесечен баланс“ следва да се равняват с агрегираните стойности, за съответните инструменти, изчислени от БНБ на база информацията, подадена във Форма DR. Ценни книжа, държани от подотчетното лице в собствен портфейл (по чл.9, ал. 9 от Наредба № 27 на БНБ) и други официални източници на данни (напр. Централизираната база данни за ценни книжа на ЕСЦБ (CSDB)) към края на съответното тримесечие;
- други капиталови инструменти:
 - по номинална стойност;
 - по сектори и валути.

8. Нефинансови активи - Движими или недвижими нефинансови активи, включително дълготрайни материални активи, различни от финансови активи. Нефинансовите активи се отчитат бруто, като начислената амортизация се отнася в позиция *Други пасиви*, без разпределение по сектори и валути и без матуриретна структура. Включват:

- 8.1. *Инвестиционни имоти* - в категорията се включат инвестиционните имоти (земя и сгради), неклассифицирани по сектор и резидентност. Доходът от инвестиционни имоти се отчита в *Други активи*.
- 8.2. *Други нефинансови активи* - нефинансовите нематериални активи (продукти от научна и развойна дейност, оборудване, софтуер, патенти, лицензи, фирмени

марки, търговски права, репутация) и материалните активи, невключени в позицията *Инвестиционни имоти*.

9. Презастрахователни възстановявания - финансови вземания на ПФ от презастрахователни дружества, свързани с пенсионни резерви (възстановявания от презастраховане).

10. Други активи - Показателят *Други активи* включва под-показателите финансови деривати и други финансови активи, неклассифицирани в останалите позиции на баланса.

10.1 *Финансови деривати* - в тази позиция се записва брутната положителна пазарна стойност на всички балансово отчитани деривати, притежавани от институцията. Не се допуска нетиране на положителна с отрицателна пазарна стойност.

10.2 *Други финансови активи* - Показателят *Други финансови активи* е остатъчна категория в актива на баланса, дефиниран като финансови активи, невключени другаде с изключение на дериватите. Тук се отнасят суми, дължими на отчетната единица по дейности, несвързани с основната им дейност; вземания, които са дължими и още неплатени; финансови вземания, които са създадени като насрещни на финансова или нефинансова операция в случаи, когато има времева разлика между тази операция и съответното плащане и др.

Пасив

11. Репа (вкл. Кредити) - *Репо-сделка* е сделка, при която има покупка на ценни книжа при споразумение купувачът да продаде ценните книжа на първоначалния продавач на бъдеща дата по определена цена. Репо-сделките по принцип са краткосрочни инструменти и са свързани с управлението на краткосрочната ликвидност. В показателя се включват получените парични средства от отчетните единици по споразумения с твърд ангажимент за обратно изкупуване, които са обезпечени с ценни книжа. Включват се и:

а) суми, получени срещу ценни книжа, прехвърлени временно на трето лице под формата на отдадени на кредит ценни книжа срещу парично обезпечение (*securities lending against cash collateral*) и б) суми, получени срещу ценни книжа, прехвърлени временно на трето лице под формата на споразумение за продажба/обратно изкупуване (*sale/buy-back agreement*). Репо-сделки само с опция за обратно изкупуване не се отчитат като „Репо-сделки“. Тези сделки се третират като окончателна продажба на ценни книжа, а опцията се отчита като дериват.

Показателят включва и кредитите (дължимите като главница парични суми от отчетните единици при взети назаем средства).

12. Пенсионни права - Размерът на капитала, който ПФ притежава с оглед на удовлетворяването на бъдещите претенции, произтичащи от неговите пенсионни схеми.

В обхвата на показателя се включва и резерва за гарантиране на минимална доходност.

13. Задължения по права, различни от пенсионни права - Това е излишъкът на нетните вноски над плащанията, който представлява увеличение на пасива на застрахователната схема към ползващите се лица.

14. Други пасиви - Показателят *Други пасиви* включва под-показателите финансови деривати и други пасиви.

14.1 *Финансови деривати* - в тази позиция се записва брутна отрицателна пазарна стойност на всички балансово отчитани деривати, притежавани от институцията. Не се допуска нетиране на положителна с отрицателна пазарна стойност.

14.2 *Други финансови пасиви* - Показателят *Други финансови пасиви* е остатъчна категория в пасива на баланса, дефиниран като финансови пасиви, невключени другаде с изключение на дериватите. Тук се отнасят суми, дължими от отчетните единици по дейности, несвързани с основната им дейност; задължения, които са дължими и още неплатени; финансови задължения, които са създадени като насрещни на финансова или нефинансова операция в случаи, когато има времева разлика между тази операция и съответното плащане и др.

III. Отчетна форма „Начислени лихви”

Отчетната форма представя информация за начислените лихви от ПФ по инструменти и по сектори с тримесечна честота.

Начислените лихви представляват дължимите, но с ненастъпил падеж на плащането вземания/задължения по лихвени вноски, както и тези лихви, за които не е извършено плащане на падежа на вземането/задължението по лихвените вноски. Предмет на отчитане са само балансово водените лихви.

Начислените лихви се отчитат:

- съгласно принципа за текущо начисляване;
- по сектори и инструменти, по които се начисляват лихви;
- без матуритетна структура.

Начислените отрицателни лихви се отчитат в страната на баланса, в която се намира инструментът, за който се отнасят и се записват с отрицателен знак (т.е. начислени отрицателни лихви по инструменти в актива се отчитат с отрицателен знак в показател "Други активи", а начислените отрицателни лихви по инструменти в пасива се отчитат с отрицателен знак в показател "Други пасиви").

IV. Отчетна форма “Географско разпределение на нерезидентния сектор”

Отчетната форма предостави информация за избрани активи и пасиви на ПФ към нерезидентния сектор с детайлно географско разпределение по държави, с тримесечна честота. По отношение на инструменталните категории важат обхвата и отчетните правила в указания към отчетна форма „Секторен тримесечен баланс” (стр. 9). Важат следните отчетни правила:

- нерезидентният сектор се отчита с детайлно разпределение по държави принадлежащи на: еврозоната; ЕС, извън еврозоната и Други държави и международни организации;
- секторното разпределение е обобщено в 3 основни сектора - *“Парично-финансови институции”*, *“Държавно управление”* и *“Други нерезиденти”*;
- отношенията с *Европейската централна банка*, *Европейската инвестиционна банка*, *Европейския стабилизационен механизъм* и *Европейския фонд за финансова стабилност (EFSF)* се посочват отделно, не принадлежащи към конкретна държава или сектор;
- при определяне територията на държавите следва да се имат предвид граничните случаи, посочени в *Приложение 1* към *Секторния класификатор на институционалните единици*;
- БНБ поддържа актуални списъци на институциите на Европейския съюз, на международните организации и на офшорните зони, които предоставя регулярно на отчетните единици.

V. Отчетна форма „Брой членове на пенсионни схеми“

Отчетната форма представя информация за общия брой на членовете на пенсионни схеми, с годишна честота и се предоставя от всички пенсионни фондове, които попадат в обхвата на отчетните единици съгласно Наредба №17 на БНБ. Общия брой членове се равнява на сумата на активните членове, отсрочените членове и пенсионираните членове за пенсионната схема.

1. Брой на активните членове на пенсионната схема - Включва броя на активните членове. Активен член е член на пенсионна схема, който прави вноски (и/или от името на който се правят вноски) и натрупва активи или е натрупал активи в миналото, и който все още не се е пенсионира.
2. Брой на отсрочените членове на пенсионната схема - Включва броя на отсрочените членове. Отсрочен член е член на пенсионна схема, който вече не прави вноски и не натрупва плащания от схемата, но който все още не е започнал да получава пенсионни плащания от тази схема.
3. Брой на пенсионираните членове на пенсионната схема – Включва броя на пенсионираните членове. Пенсиониран член е член на пенсионна схема, който вече не прави вноски и не натрупва плащания от схемата, и който е започнал да получава пенсионни плащания от тази схема.

VI. Отчетни форми “Прекласификации”

Отчетните форми предоставят детайлна информация за измененията, които не са вследствие на финансови трансакции, а се дължат на корпоративно реструктуриране, прекласификации на насрещната страна по сделката или на финансови активи и пасиви, коригиране на грешки, въвеждане на нови статистически стандарти или дефиниции и други. Формите се предоставят от ПФ с тримесечна честота, както следва:

- нетното увеличение на даден показател вследствие на прекласификация се записва със знак (+), а нетното намаление – със знак (-).

Прекласификации се подават в следните отчетни форми:

- Секторен тримесечен баланс на ПФ (PF_Q_Stocks) [R]
- Географско разпределение на нерезидентния сектор за ПФ (PF_Q_Country_2018) [R]

По отношение на инструменталните категории важат изискванията за обхвата, посочени в указанията към съответната отчетна форма.

Прекласификации могат да възникнат в резултат на:

1. **Промяна в секторната класификация или резидентността на клиент** – настъпва, когато клиент на отчетната единица промени секторната си принадлежност или резидентността си, например:
 - промяна в резидентността на клиент, в следствие на присъединяване/напускане на държавата, в която той е резидент към Европейския съюз или еврозоната – такива случаи също пораждат необходимост от докладване на прекласификации, считано с данните за отчетния период, в който е осъществено присъединяването/напускането на държавата.
2. **Промяна в отчитането на даден актив или пасив, вследствие на отстраняване на грешки, възникнали в предходни отчетни периоди** – може да доведе до нарастване/намаление на салдата по определени сектори/показатели в текущия отчетен период, които не са вследствие на финансови трансакции. Такива грешки могат да се установят от страна на БНБ или от самата отчетна единица при подготвянето на данните за паричната статистика.
 - В случай на установени значими грешки, отчетните единици следва да докладват на БНБ ревизирани данни за целия засегнат период или за минимум 5 (пет) тримесечни отчетни периода назад, когато е засегнат период по-голям от 1 година.
 - Когато след откриването на грешката се направи пълна ревизия на всички засегнати периоди и показатели, прекласификации не се докладват.
 - Когато отчетната единица разполага с данни за размера на грешката за минали периоди, но не и за целия засегнат период, ревизирани данни се предоставят само след съгласуване с БНБ. В този случай прекласификация се докладва за първия период, в който е отстранена грешката.
3. **Промяна в инструментална категория вследствие на законодателни промени или промени в отчетните правила** – може да доведе до създаване на нови показатели или промяна в третирането на съществуващи такива.
4. **Промени в структурата на отчетни единици (сливания, поглъщания, разделяния)** – бизнес комбинациите, свързани с прехвърлянето на финансови активи и пасиви от една институционална единица към друга, в резултат на структурни промени (сливания/придобивания/разделяния), което съвпада във времето със заличаването на една от тях (или и на двете) и/или със създаването на нова несъществуваща досега институционална единица, следва да бъдат отразени с подаване на съответни прекласификации.

- В случаите на сливания или придобивания, когато отчетна единица придобие друга институция (независимо дали тя е част от сектор „Пенсионни фондове“ или е извън него), във формите за прекласификациите, докладвани от придобиващата институция, следва да се отчетат брутно всички активи и пасиви на вливащата се институция със знак (+), нетирани със всички взаимоотношения между сливащите се институции към датата на събитието. Междувременно, ако вливащата се институция е част от сектор „Пенсионни фондове“, тя следва да подаде заключителния си баланс като прекласификации със знак (-).
- Случаите на разделяне следва да се третира аналогично.

Особености и изключения

Не са прекласификации, а са финансови трансакции:

- замяна на вземане по кредити с вземания по ценни книжа – замяната винаги се счита за финансова трансакция;
- поемането на дълг от правителството в случаите, когато последното замества дадено предприятие като дебитор по кредит, отпуснат от отчетна единица;
- опрощаването на дълг;
- промяната в инструменталната категория, матуритета, валутата или други условия на предоставен депозит или получен кредит, когато тази промяна не е вследствие на допусната грешка или промяна в методологията на отчитане, а в следствие например на предоговаряне;
- рефинансирането на кредит;
- конвертирането на дългови ценни книжа в акции;
- създаването на нов ПФ или ПОД или доброволната ѝ ликвидация.

VII. Отчетна форма „Секторен тримесечен баланс“ на ПОД

Отчетната форма представя информация за балансовите активи и пасиви на ПОД с разпределение по инструмент, резидентност, сектор и валута, с тримесечна честота.

По отношение на инструменталните категории важат обхвата и отчетните правила, посочени в указания към т. II Отчетна форма „Секторен тримесечен баланс на ПФ“. Като част от баланса на ПОД се включват и следните допълнителни инструментални категории:

1. Капитал и резерви – посочва се размерът на собствения капитал към края на отчетното тримесечие, в следната структура:

- основен капитал – включва емитирания капитал, включително премийните резерви;
- резерви – включва преоценъчни резерви, други оценъчни разлики и други позиции, класифицирани като резерви, като преоценъчните резерви се посочват отделно;
- неразпределена печалба/непокрита загуба от минали години;
- финансов резултат – включва дохода от текущата година в съответствие с Отчета за приходите и разходите.

2. Специализирани резерви - формираните от дружество резерви съгласно изискванията на Кодекса за социално осигуряване, с цел гарантиране изпълнението на задълженията към осигурените в ПФ лица.